

Wyniki oceny wartości użytkowej i oceny genetycznej linii hodowlanych pszczoł w 2024 r.

Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt prowadzi ocenę pszczoł zgodnie z zakresem i metodyką prowadzenia oceny wartości użytkowej i oceny genetycznej pszczoł. Dla pszczoł ocena wartości użytkowej prowadzona jest łącznie z oceną genetyczną. Wyniki oceny otrzymywane są na podstawie przeprowadzonych pomiarów i obserwacji ocenianych cech.

Ocena według stacjonarnej metodyki (zwana dalej oceną stacjonarną) obejmuje poszczególne matki pszczele. Pochodzenie matek pszczelich objętych oceną jest zgodne z założeniami określonymi w programie hodowlanym realizowanym dla danej księgi hodowlanej lub programie krzyżowania dla danego rejestru. Każdą matkę pszczelą ocenia się na podstawie oceny rodziny pszczelej, którą tworzy.

Ocena ta polega na porównaniu wyników pomiarów i obserwacji ocenianych cech, prowadzonych w sezonie oceny. Sezon oceny obejmuje okres jednego roku od momentu poddania matki pszczelej do rodziny.

Obserwacje i pomiary prowadzi się zgodnie ze Szczegółowym sposobem prowadzenia oceny stacjonarnej uzgodnionym przez KCHZ z hodowcą realizującym program dla danej linii hodowlanej. Ocena prowadzona jest w okresie umożliwiającym ocenę wszystkich cech określonych we wzorcu – standardzie hodowlanym lub programie krzyżowania dla danej linii hodowlanej pszczoł. Każda z linii hodowlanych ma indywidualny zakres i skalę punktacji za poszczególne oceniane cechy, jak również indywidualną maksymalną sumę punktów możliwych do uzyskania.

Ocenie stacjonarnej podlegają takie cechy jak: miodność, rozwój, łagodność, rojliwość i zimotrwałość. Oceniane są również inne cechy określone we wzorcu - standardzie hodowlanym lub programie krzyżowania dla danej linii hodowlanej pszczoł. Przeprowadzenie oceny w tym zakresie jest niezbędne w celu realizacji programu hodowlanego lub programu krzyżowania. W wielu przypadkach dodatkowo oceniane są takie cechy jak zachowanie higieniczne, sposób zasklepiania plastrów oraz zachowanie pszczoł na plastrze. Ocenie mogą również podlegać cechy fenotypowe np. ubarwienie pszczoł lub ubarwienie poszczególnych osobników występujących w rodzinie pszczelej.

Ocena genetyczna prowadzona jest łącznie z oceną wartości użytkowej pszczoł.

Prowadzona jest ona w oparciu o wyniki oceny stacjonarnej matek pszczelich pochodzących z danej linii hodowlanej pszczoł.

Obliczenia dotyczące oceny genetycznej są wykonywane na podstawie sumy wszystkich punktów uzyskanych przez poszczególne oceniane matki pszczele w roku prowadzenia oceny. Wyniki obliczeń dokonywane są oddzielnie dla każdej linii hodowlanej poddanej ocenie. Wynikiem obliczeń są między innymi wartość średnia uzyskanej punktacji oraz współczynnik zmienności populacji obliczany wg wzoru $CV=(\sigma/\mu)*100$, gdzie:

CV - współczynnik zmienności populacji,

σ - odchylenie standardowe populacji,

μ - wartość średnia populacji.

W niniejszej publikacji zestawiono wyniki oceny pszczoł przeprowadzonej w 2024 roku i przedstawiono średnie wartości punktacji oraz wartości współczynnika zmienności populacji, uzyskane przez poszczególne linie hodowlane pszczoł.

Linie hodowlane pszczoł rasy kraińskiej (car)

Tabela 1

Linia hodowlana	Liczba matek pszczelich poddanych ocenie stacjonarnej	Maksymalna liczba punktów w ocenie stacjonarnej możliwa do uzyskania	Średnia liczba punktów	Współczynnik zmienności
car Ab	13	24	18,31	7,23
car AGA	14	100	90,00	7,86
car Alpejka	30	18	17,30	7,92
car AlSin	18	20	17,17	5,23
car Bałtycka	20	18	13,75	27,20
car Beskidka	1	18	15,00	0
car Bielka 1	37	22	19,89	3,04
car Bieszczadzka	25	27	23,96	0,82
car BR 20	24	23	17,00	0
car Brzezinka	13	15	14,15	10,31
car Ca	7	18	16,46	8,39
car CJ10	18	20	16,83	4,54
car Cp	12	18	16,76	8,22
car Cr	6	18	16,88	7,03
car CT46	18	20	17,39	2,80
car CT83	18	21	17,00	0
car Demeter	14	100	82,21	12,95
car Dobra	210	21	19,75	5,32
car Dolka1	16	28	23,50	16,62
car Galicya	45	100	71,04	10,97
car Gema	54	15	14,74	5,57
car Iwa	73	21	16,04	14,24
car Jugo	2	18	17,50	2,86
car Kamianka	14	18	16,07	10,38
car Ka-Prim	45	25	18,04	25,17
car Karpatka	35	18	16,03	5,48
car Kortówka	58	21	15,02	17,85
car Kujawska	20	20	14,80	24,32
car M1	29	15	12,41	20,02
car Maja	40	18	16,00	0
car Marynka	35	100	48,71	40,94
car Niagara	19	21	16,00	0
car Nieska	18	18	17,00	8,32
car Niw	10	18	16,00	0
car Pogórska Cb	14	18	17,50	3,12
car Prima	70	15	14,37	11,47
car R	9	15	12,89	5,72
car S	17	18	17,00	0
car SAWA 1	13	18	14,31	8,40
car SK	30	18	14,23	9,19
car Sudetka	12	28	25,11	8,49
car Tb	13	24	17,62	4,19
car Wanda	15	20	19,27	4,01
car Wielka	18	15	11,89	12,19
Car Wojsławka	48	21	13,58	34,33

Linie hodowlane pszczoł rasy kaukaskiej (cau)

Tabela 2

Linia hodowlana	Liczba matek pszczelich poddanych ocenie stacjonarnej	Maksymalna liczba punktów w ocenie stacjonarnej możliwa do uzyskania	Średnia liczba punktów	Współczynnik zmienności
cau KP	35	24	21,87	2,98
cau M	15	18	14,80	6,62
cau WG	20	15	14,65	3,26
cau Woźnica	8	18	15,00	17,32

Linie hodowlane pszczoł rasy środkowoeuropejskiej (M)

Tabela 3

Linia hodowlana	Liczba matek pszczelich poddanych ocenie stacjonarnej	Maksymalna liczba punktów w ocenie stacjonarnej możliwa do uzyskania	Średnia liczba punktów	Współczynnik zmienności
M Asta	23	18	15,43	9,52
M Augustowska	92	15	11,35	10,83
M Kampinoska	27	15	12,56	6,26
M Północna	24	18	14,92	4,29

Linia hodowlana pszczoł rasy włoskiej (lig)

Tabela 4

Linia hodowlana	Liczba matek pszczelich poddanych ocenie stacjonarnej	Maksymalna liczba punktów w ocenie stacjonarnej możliwa do uzyskania	Średnia liczba punktów	Współczynnik zmienności
lig Regine	17	18	13,59	3,62

Linie hodowlane pszczoł pochodzących z krzyżowania

Tabela 5

Linia hodowlana	Liczba matek pszczelich poddanych ocenie stacjonarnej	Maksymalna liczba punktów w ocenie stacjonarnej możliwa do uzyskania	Średnia liczba punktów	Współczynnik zmienności
Amelka	17	25	19,59	2,51
AM	12	18	15,17	11,04
BONA	21	15	12,81	4,58
CAS BM	28	24	18,50	14,55
Daja	25	18	15,96	7,19
Jaskółka	10	18	13,30	25,84
Karolinka	99	10	8,54	17,57
Kinga	20	15	12,00	18,63
Kubatka	13	15	12,85	2,81
Magda	25	18	15,80	6,70
MDZ	17	15	13,18	8,33
Melissa	17	15	13,29	3,43
Opolanka	6	21	18,83	7,13
Piaskowa	15	22	20,40	4,31
RUDA	15	15	11,20	10,91
SAWA	9	15	12,56	8,49
Sokólska	11	15	11,45	26,15
TR	16	15	13,00	0
Viktoria	14	18	16,79	4,60
Żuławska	40	18	15,15	5,82